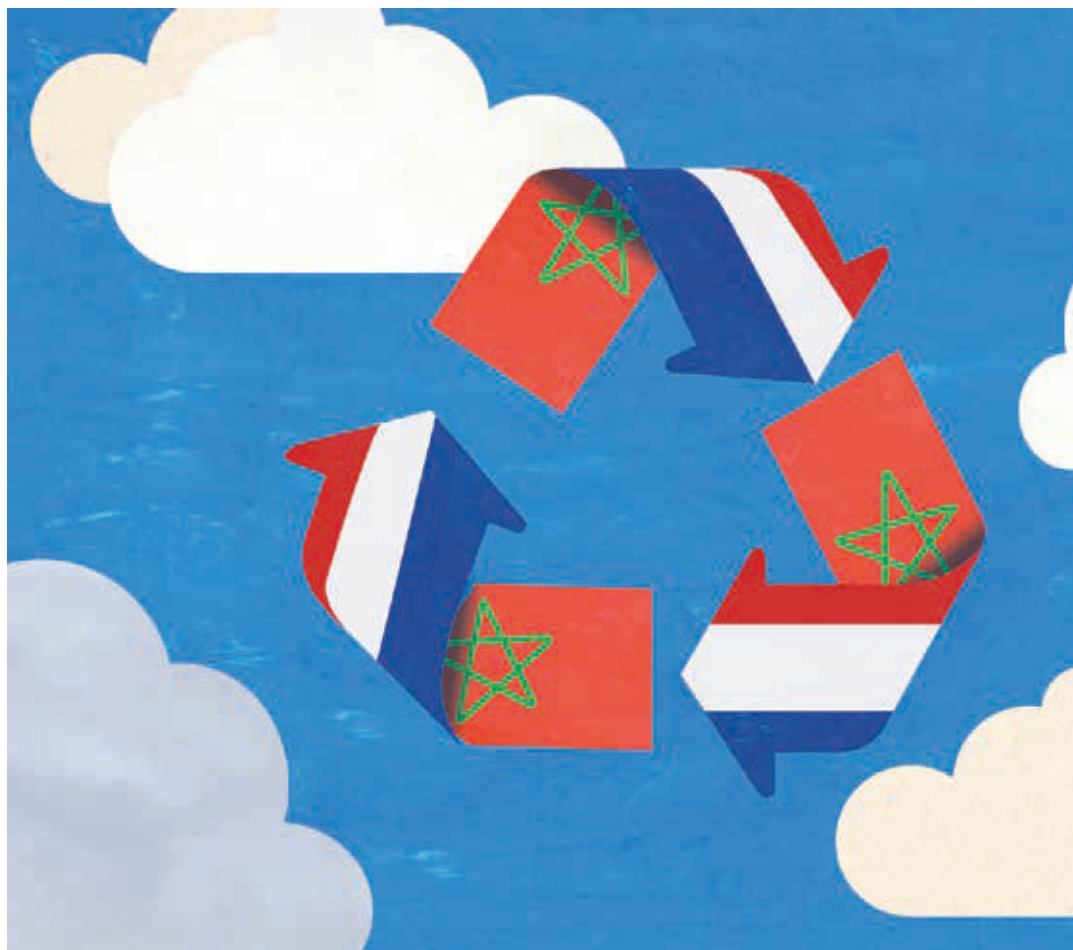

Het Marokkaanse Nederlands heeft stevig wortel geschoten in Nederland – meer dan andere migrantenvariëteiten, zo lijkt het. Hoe klinkt die variant? En vanwaar die bijzondere positie?

MATHILDE JANSEN

“Wollah, je weet toch!”

Hoe klinkt Marokkaans-Nederlands?

- H**é jongens, ik moet even ...
- Waar ga je?
 - Ik moet even naar de wc, man.
 - Zeg wollah hetta je gaat niet weg.
 - Nee, wollah hetta ik kom zo terug, wollah.
 - Ya rare man.
 - Wollah hetta ik kom zo terug.
 - Sir tqewwed, joh.

Dit is een alledaags dialoogje tussen twee Nederlandse jongens. Maar het is natuurlijk geen doorsnee-Nederlands wat ze spreken. Dat wordt eigenlijk in de tweede zin al duidelijk. In het Standaardnederlands zou je vragen: ‘Waar ga je naartoe?’

De toevoeging *man* in de derde regel zet ons op het spoor van een jonge taalgebruiker. Maar het meest opvallend zijn uiteraard de Arabische woorden die we verderop aantreffen: *wollah hetta*, dat zoveel betekent als ‘ik zweer dat’, en *sir tqewwed* is ‘donder op’.

Als je het geluid erbij zou horen, zou het fragment veel eerder thuis te brengen zijn. De scherpe *z*, de tongpunt-*r*: het gaat hier om Marokkaans-Nederlands.

Illegale taal

Dat Marokkaans-Nederlands is steeds meer onderwerp van wetenschappelijk onderzoek. Khalid Mourigh van de Universiteit Leiden bijvoorbeeld bestudeert het, en hij doet dat in Gouda. Waarom Gouda? “Ongeveer tien procent van de inwoners daar is van Marokkaanse origine”, vertelt Mourigh. “Dat is het hoogste percentage in Nederland. Bovendien wonen er weinig andere etnische minderheden. De Marokkanen in Gouda komen ook bijna allemaal uit hetzelfde gebied in Marokko: de Rif.”

De wetenschapper is vooral geïnteresseerd in de taal van de jongeren. Hij spreekt ze aan op straat, en stelt ze vragen. “Het scheelt dat ik Marokkaans ben. Aan de andere kant hoor ik er natuurlijk niet helemaal bij: ik ben dan wel jong, maar tegelijk ook een ‘student’ of ‘onderzoeker’.”

De jongeren spreken anders dan de generaties voor hen. Mourigh geeft als voorbeeld de uitspraak van de *s*: “Jongeren zeggen wel ‘sjlaan’, ‘sjmerig’, ‘sjnel’ en ‘sjchool’, maar nooit ‘huisj’. Aan het eind van een woord komt die *sj*-klank bij hen nooit voor. Opmerkelijk genoeg gebeurt dat bij de oudere Marokkanen wél. Die zeggen gerust ‘huisj’ voor *huis*.”